

JESAJA

49:1-52:12

De Knecht van de HEERE brengt herstel en
breidt Gods heil uit tot de heidenvolken.

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/49-1-52-12

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Israël en de Messias als Knecht van de HEERE	4 min	4
2	Het eerste knechtlied in Jesaja 42	3 min	5
3	Mattheüs past het knechtlied toe op Jezus	2 min	7
4	Jezus zocht geen aandacht voor Zichzelf	5 min	9
5	Het tweede knechtlied en zijn wereldwijde taak	4 min	11
6	De heidenen komen Gods Koninkrijk binnen	2 min	13
7	Sion wordt niet vergeten maar uitgebreid	5 min	15
8	Israëls zonde, ballingschap en verlossing	4 min	18
9	De lijdende Knecht blijft gehoorzaam	3 min	20
10	Op God vertrouwen in donkere tijden	3 min	22
11	Gods licht of een zelfgemaakt vuur	2 min	24
12	Abraham als voorbeeld van Gods trouw	2 min	25
13	De oude schepping en de nieuwe orde	2 min	26
14	De toekomstige vernieuwing van de schepping	5 min	27

15	Vrees geen mensen: God brengt bevrijding	3 min	30
16	Nieuw Sion en het oordeel over de oude orde	3 min	32
17	Sion ontwaakt en wordt zonder geld verlost	2 min	34
18	Het Evangelie: uw God is Koning	2 min	36
19	De terugkeer naar Sion en het vertrek uit Babel	3 min	38
20	Paulus roept christenen op tot heiliging	5 min	39
	Om verder te lezen		42

1

Israël en de Messias als Knecht van de HEERE

De laatste 27 hoofdstukken van Jesaja zijn, zoals we hebben gezien, verdeeld in drie gedeelten van gelijke lengte, elk van negen hoofdstukken. We keken naar het eerste van die gedeelten, de eerste negen hoofdstukken, hoofdstuk 40 tot en met 48. We wezen erop dat daarin bepaalde thema's steeds terugkeren: de dwaasheid van het aanbidden van afgoden en het contrast tussen Jahweh en de afgoden, op ten minste drie belangrijke punten die Hij telkens weer herhaalt. Eén daarvan is dat Hij de enige God is. Ten tweede is Hij de Schepper-God. Ten derde is Hij een God Die ingrijpt, een God Die daadwerkelijk en soeverein doet wat Hij wil doen. Hij zal je zelfs van tevoren vertellen wat Hij gaat doen, en geen enkele afgod kan dat.

Nu komen we bij hoofdstuk 49 tot en met 57. Deze hoofdstukken worden voornamelijk beheerst door wat we de knechtliederen hebben genoemd. We hebben een thematische lezing gehad over de Knecht van Jahweh en hebben gezien dat er in Jesaja vier algemeen erkende knechtliederen zijn. Aanvankelijk lijkt de knecht Israël te zijn, Israël als geheel gezien als één persoon, een getuige, een boodschapper die God dient om van God te getuigen, het volk als geheel. Zo zegt Hij herhaaldelijk:

Maar u, Israël, Mijn dienaar, u, Jakob, die Ik heb verkozen, het nageslacht van Abraham, die Mij liefhad,

JESAJA 41:8

Toch treffen we deze eigenaardigheid aan: sommige knechtliederen beginnen over de Knecht te spreken als Iemand Die daadwerkelijk iets zal doen om Israël te herstellen, om iets voor Israël te doen. Daarmee wordt de Knecht van Israël onderscheiden. Christenen zijn in die passages Christus gaan zien als de Knecht van Jahweh. De schrijvers van het Nieuwe Testament citeerden heel vaak uit deze knechtliederen en gingen er eenvoudigweg van uit dat ze over de Messias gingen.

Er is enige discussie geweest over de vraag of de Joden, los van christelijke invloed, de knechtliederen zagen als teksten die betrekking hadden op de Messias. Maar er zijn aanwijzingen dat de rabbijnen al vóór de tijd van Christus sommige van deze knechtliederen begonnen toe te passen op de Messias Die zij verwachtten. Toen de apostelen ze op Jezus toepasten, deden ze dus niet iets wat heel vernieuwend was. Ze volgden een ontwikkeling die onder de Joodse leraren al ingang had gevonden: deze knecht is niet altijd het volk Israël, maar is in feite de Messias.

Moderne Joodse leraren ontkennen dit meestal. Eén reden daarvoor is dat de beschrijvingen van de knecht die het krachtigst naar Christus verwijzen dat veel Joodse rabbijnen en denkers tegenwoordig, om te ontkennen dat Jezus de Messias is, zouden zeggen: „De knecht is niet de Messias.” Dat zeggen ze natuurlijk om te kunnen zeggen dat de knecht niet Jezus is. Maar het lijkt erop dat rabbijnen vóór de tijd van Christus ten minste enkele van de knechtliederen wel met de Messias in verband brachten.

De gedachte lijkt te zijn dat Israël aanvankelijk de knecht is die God in de geschiedenis heeft uitgekozen, vóór de komst van Christus. Hij heeft Israël een opdracht gegeven, zoals een man zijn knecht een opdracht zou geven. Israël is echter ongehoorzaam geweest. Israël heeft gefaald. Israël heeft de vrucht niet voortgebracht. Daarom moet er iemand worden verwekt om een nieuw Israël te zijn, een nieuwe knecht. Die Knecht zal de oude knecht, het oude Israël, moeten verlossen en ook Zijn invloed tot de heidenen moeten uitbreiden.

2

Het eerste knechtlied in Jesaja 42

Het eerste van de knechtliederen staat niet in het gedeelte dat we hier bekijken. We willen ons richten op hoofdstuk 49 tot en met 57. De meeste knechtliederen staan in dit gedeelte, met één uitzondering. In hoofdstuk 42, in het vorige gedeelte, stond het oorspronkelijke knechtlied, hoofdstuk 42, vers 1 tot en met 7. Ik wil daar nog eens naar kijken. Bedenk dat we deze gedeelten eerder in deze serie al hebben behandeld in een

thematische lezing, dus ik zal er nu minder opmerkingen over maken. Omdat we ze afzonderlijk hebben besproken, zullen we ze nu vrij snel doornemen en bekijken hoe ze in de algemene lijn van deze hoofdstukken passen.

In hoofdstuk 42 staat het eerste knechtlied:

Zie, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd. Hij zal tot de heidenvolken het recht doen uitgaan. Hij zal niet schreeuwen, Hij zal Zijn stem niet verheffen, Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen. Het geknakte riet zal Hij niet verbreken, de uitdovende vlaspit zal Hij niet uitblussen; naar waarheid zal Hij het recht doen uitgaan. Hij zal niet uitdoven, Hij zal niet geknakt worden, totdat Hij het recht op aarde zal hebben gevestigd. De kustlanden zullen uitzien naar Zijn onderricht.

JESAJA 42:1-4

en het is Jahweh Die spreekt, dus het is de knecht van Jahweh, de Knecht van Jahweh.

Zo zegt God, de HEERE, Die de hemel heeft geschapen en hem heeft uitgespannen, Die de aarde heeft uitgespreid en wat daarop uitspruit, Die de adem geeft aan het volk dat daarop is, en de geest aan hen die daarop wandelen: Ik, de HEERE, heb U geroepen in gerechtigheid, Ik zal U bij Uw hand grijpen, Ik zal U beschermen en Ik zal U stellen tot een verbond voor het volk, tot een licht voor de heidenvolken, om blinde ogen te openen, om gevangenen uit de kerker te leiden, uit de gevangenis wie in duisternis zitten.

JESAJA 42:5-7

— kennelijk de Knecht tot Wie Hij spreekt —

Het gaat verder:

Ik ben de HEERE — dat is Mijn Naam; Mijn eer zal Ik aan geen ander geven, evenmin Mijn lof aan de afgodsbeelden.

JESAJA 42:8

enzovoort. Deze Knecht is Iemand Die een licht voor de heidenen zal zijn. In deze passage staat niet noodzakelijkerwijs dat de Knecht Israël zal dienen. Daardoor blijft de mogelijkheid open dat iemand dit zou kunnen uitleggen als een tekst die over Israël gaat: dat de knecht hier Israël is, dat God helpt en dat gerechtigheid op aarde zal brengen.

Dat de passage niet noodzakelijk zegt dat de Knecht Israël zal dienen, laat de mogelijkheid open om haar zo uit te leggen dat de Knecht hier Israël is, dat door God wordt geholpen en gerechtigheid op aarde zal brengen. Dat is wat veel rabbijnen over de Knecht zouden zeggen. Daarin zouden zij het oneens zijn met de apostelen die het Nieuwe Testament schreven en die dit gedeelte daadwerkelijk aanhaalden.

3

Mattheüs past het knechtlied toe op Jezus

Het werd aangehaald door Mattheüs in hoofdstuk 12. Daar heeft hij het over Jezus' bediening in Galilea, en hij past deze Schrift toe op die periode, op die activiteit. Het staat in Mattheüs 12:15 en de verzen daarna:

Maar Jezus wist dat en vertrok vandaar, en veel menigten volgden Hem en Hij genas hen allen.

MATTHEÛS 12:15

En het gaat verder.

Mattheüs lijkt zich hier te richten op de verzen 19 en 20:

Hij zal niet twisten en niet roepen, en ook zal niemand Zijn stem op de straten horen. Het geknakte riet zal Hij niet breken en de walmende vlaspit zal Hij niet doven, totdat Hij het oordeel uitvoert tot overwinning.

MATTHEÛS 12:19-20

Dit komt doordat Mattheüs zojuist heeft verteld dat Jezus mensen genas en hun zei dat ze het aan niemand mochten vertellen. Dat is een van de merkwaardigere dingen die we in de evangeliën tegenkomen en die vragen bij ons oproepen. Het spreekt helemaal niet vanzelf waarom Jezus, wanneer Hij een belangrijk wonder deed, meestal een genezing, tegen de mensen zei:

Vertel dit aan niemand.

Je zou denken dat het juist goed zou zijn om mensen daarover te vertellen, maar we vragen ons vaak af: waarom deed Hij dat?

Mattheüs zei dat Hij dat deed, opdat deze profetie vervuld zou worden. Wat stond er in deze profetie dat daardoor vervuld werd? De meeste verzen die Mattheüs daar aanhaalt, houden beslist niet rechtstreeks verband met het feit dat Hij mensen zei er niet over te spreken. Maar er staat:

Hij zal geen ruzie maken of schreeuwen, en niemand zal zijn stem op straat horen.

En zoals het in Jesaja 42 staat:

Hij zal niet schreeuwen, Hij zal Zijn stem niet verheffen, Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen.

JESAJA 42:2

4

Jezus zocht geen aandacht voor Zichzelf

Wat Jesaja hier zegt, is beslist dat Hij niet zal proberen de aandacht op Zichzelf te vestigen. Hij zal niet de straat opgaan en beginnen te spreken en Zijn stem verheffen om zo de aandacht van de mensen te trekken. Hij is terughoudender. Hij gaat subtieler te werk. Hij is meer geïnteresseerd in degenen die Hem zullen opzoeken dan dat Hij er zelf op uitgaat om het publiek rechtstreeks aan te spreken.

We denken vaak aan Jezus als een straatprediker. Er bestaat in de Verenigde Staten zelfs een coalitie van straatpredikers, met een naam die ik niet zal noemen, maar het hoofdkantoor staat in het zuiden. Ik ontving vroeger hun nieuwsbrieven en dat soort dingen. Op hun enveloppen stond hun slogan, en hun slogan was: „Jezus was een straatprediker.” Toen ik dat zag, dacht ik: was Hij dat? Is dat wat de Bijbel zegt? Was Jezus een straatprediker?

Er staat feitelijk:

Hij zal niet schreeuwen, Hij zal Zijn stem niet verheffen, Hij zal Zijn stem op straat niet laten horen.

JESAJA 42:2

Soms denken we dat een straatprediker ongeveer hetzelfde doet als Jezus zou doen. In werkelijkheid doen zij eerder iets wat de profeten in het Oude Testament waarschijnlijk in Israël zouden doen. Maar Jezus deed dat niet.

Hij predikte wel in de openlucht, maar Hij ging niet op een straathoek staan om te proberen de aandacht van mensen te trekken. Hij drong hun persoonlijke ruimte niet binnen terwijl zij gewoon met hun bezigheden bezig waren. Wanneer Jezus tot menigten sprak, was dat omdat zij bijeengekomen waren om Hem te horen. Zij waren degenen die Hem wilden horen, en niet andersom. Meestal kwam dat doordat zij van Zijn reputatie hadden gehoord, een wonder hadden gezien of een wonder wilden zien. Wat de reden ook was, ze wisten van Hem en kwamen naar Hem toe.

Misschien stak Hij het Meer van Galilea over om aan de menigten te ontkomen, maar dan stonden ze Hem aan de overkant op te wachten. Dan zei Hij: „Goed, Ik zal tot jullie prediken. Ik zal het doen.” Het is niet zo dat Hij met tegenzin predikte, maar er waren momenten waarop Hij rust zou hebben genomen en de mensen bleven aandringen.

We lezen nooit dat Jezus de straat op ging, waar mensen met hun dagelijkse bezigheden bezig waren en heen en weer liepen, en eenvoudigweg probeerde hun aandacht te krijgen: „Hé, allemaal, mag ik jullie aandacht? Willen jullie alsjeblieft luisteren? Ik heb iets te zeggen over het Koninkrijk.” Dat deed Hij niet. Het gebeurde wanneer Hij zag dat er menigten bijeengekomen waren, wanneer Hij naar de synagoge ging, waar uiteraard mensen bijeengekomen waren om onderwijs te horen, of wanneer mensen onderwezen wilden worden en wilden horen wat Hij te zeggen had. Hij was beslist bereid het hun te vertellen, maar Hij ging niet zomaar de straat op om te beginnen met prediken. In die zin was Hij geen straatprediker.

Ik heb veel straatpredikers gezien van wie ik wenste dat ze geen straatpredikers waren, omdat velen van hen heel irritant zijn. Zelfs de vriendelijksten onder hen worden vaak veracht, niet zozeer vanwege hun boodschap, maar omdat ze zich opdringen aan mensen die liever gewoon met rust gelaten willen worden. Je zou kunnen zeggen: „Nou, mensen moeten niet met rust gelaten worden. God kan aanspraak op hen maken. Het is de bedoeling dat wij Zijn boodschap doorgeven.” Het is waar dat het de bedoeling is dat wij Zijn boodschap doorgeven, maar Jezus gaf Zijn boodschap aan mensen die erin geïnteresseerd waren haar te horen.

Misschien werden Zijn wonderen in zekere zin gedaan om die belangstelling te helpen aanwakkeren. Maar zelfs dan wilde Hij Zijn wonderen niet alleen als publiciteitsacties gebruiken. Hij wilde Zichzelf niet promoten. Hij was niet uit op aandacht. Hij wilde alleen maar een Dienaar zijn. Hij kreeg wel aandacht, maar daar was het Hem niet om te doen. Hij stond niet op straat Zijn stem te verheffen en om aandacht te roepen. Volgens mij bedoelt Mattheüs dat wanneer Jezus mensen genas en tegen hen zei:

En Hij gebod hun streng dat zij niet bekend zouden maken Wie Hij was,

MATTHEÛS 12:16

Het lag niet in Zijn aard om Zichzelf te promoten. Het lag niet in Zijn aard om mensen die genezen waren ertoe aan te moedigen eropuit te gaan en ophef rond Hem te veroorzaken. Hij wilde gewoon doorgaan met Zijn werk als Dienaar en het aan Zijn Vader overlaten om te bepalen in welke mate Hij wel of niet bekendheid zou krijgen.

5

Het tweede knechtlied en zijn wereldwijde taak

Dit Lied van de Knecht staat in hoofdstuk 42. Het volgende staat aan het begin van het gedeelte waar we nu aan toe zijn. Het gedeelte dat we willen bekijken, begint bij hoofdstuk 49, en dat hoofdstuk begint met het tweede Lied van de Knecht. Er staat:

Luister naar Mij, kustlanden, sla er acht op, volken van ver! De HEERE heeft Mij geroepen van de moeder schoot af, van de baarmoeder af heeft Hij Mijn Naam genoemd. Hij heeft Mijn mond gemaakt als een scherp zwaard, in de schaduw van Zijn hand heeft Hij Mij verborgen. Hij heeft Mij gemaakt tot een puntige pijl, Hij heeft Mij in Zijn pijlkoker gestoken. Hij heeft tegen Mij gezegd: U bent Mijn Knecht, Israël, in Wie Ik Mij zal verheerlijken. Ik, Ik zei: Voor niets heb Ik Mij vermoeid, nutteloos en tevergeefs heb Ik Mijn kracht verbruikt. Voorwaar, Mijn recht is bij de HEERE, en Mijn arbeidsloon is bij Mijn God.

JESAJA 49:1-4

En nu zegt de HEERE, Die Zich Mij vanaf de moeder schoot tot Knecht heeft geformeerd om Jakob tot Hem terug te brengen — maar Israël zal zich niet laten verzamelen. Niettemin zal Ik verheerlijkt worden in de ogen van de HEERE, en Mijn God zal Mijn kracht zijn. Hij zei: Het is te gering dat U voor Mij een Knecht zou zijn om op te richten de stammen van Jakob en om hen die van Israël gespaard werden, terug te brengen. Ik heb U ook gegeven tot een Licht voor de heidenvolken, om Mijn heil te zijn tot aan het einde der aarde. Zo zegt de HEERE, de Verlosser van Israël, zijn Heilige, tegen de verachte Ziel, tegen Hem van Wie het volk een afschuw heeft, tegen de Knecht van heersers: Koningen zullen het zien en opstaan, vorsten — zij zullen zich voor U neerbuigen, omwille van de HEERE, Die getrouw is, de Heilige van Israël, Die U verkozen heeft. Zo zegt de HEERE: In de tijd van het welbehagen heb Ik U verhoord, en op de dag van het heil heb Ik U geholpen. Ik zal U beschermen en U geven tot een Verbond voor het volk.

JESAJA 49:5-8

Hetzelfde zei Hij eerder in hoofdstuk 42, in het eerste Lied van de Knecht.

om te zeggen tegen de gevangenen: Ga uit!, tegen hen die in duisternis verkeren: Kom tevoorschijn! Op de wegen zullen zij weiden, op alle kale hoogten zullen hun weidegronden zijn.

JESAJA 49:9

Een paar dingen hier komen ook voor in het eerste Lied van de Knecht. Namelijk dat Hij degene zou zijn die gevangenen vrijheid verkondigt, dat Hij als een verbond aan het volk gegeven zou worden en dat Hij de heidenen zou bereiken. In hoofdstuk 42

stond dat Hij niet zou bezwijken en niet ontmoedigd zou raken totdat Hij het recht op aarde gevestigd heeft. En de kustlanden — dat zijn de gebieden buiten Israël, de gebieden van de heidenen — zullen op Zijn wet wachten.

Natuurlijk worden de wet en de geboden van Christus door de gemeente naar verre landen gebracht. De gebieden die ze nog niet gehoord hebben, wachten erop ze te horen. De kustlanden wachten erop Zijn wet te horen, die wij hun moeten leren onderhouden: alles wat Jezus geboden heeft, om hen tot discipelen te maken. Dit is de vervulling van deze missie van de Dienaar.

In zekere zin is Jezus het nieuwe Israël, maar in zekere zin zijn wij Hem, omdat wij Zijn lichaam zijn. Wij zijn Zijn vlees en Zijn beenderen. Wij zijn Zijn handen en Zijn voeten. Daarom is het nieuwe Israël, de nieuwe Dienaar, Jezus, en dat zijn wij. Hij is het hoofd; wij zijn het lichaam. De rol van Israël als Dienaar is overgegaan op de Messias, en het is Zijn lichaam dat de taak vervult die de oorspronkelijke dienaar geacht werd te vervullen.

6

De heidenen komen Gods Koninkrijk binnen

Dan hebben we dit lange Lied van de Knecht. Daarna zien we in Jesaja 49:10 beeldspraak die we in veel passages over het Koninkrijk hebben gezien:

Zij zullen geen honger hebben of dorst lijden, hitte en zon zullen hen niet steken, want hun Ontfermer zal hen leiden, Hij zal hen zachtjes leiden naar waterbronnen.

JESAJA 49:10

Degenen die uit het oosten en het westen komen, zijn naar mijn overtuiging natuurlijk de heidenen die het Koninkrijk van God binnengaan. Dit was al eerder ter sprake gekomen, in hoofdstuk 43, waar in Jesaja 43:5-6 staat:

Wees niet bevreesd, want Ik ben met u. Vanwaar de zon opkomt, zal Ik uw nageslacht halen en vanwaar zij ondergaat zal Ik u bijeenbrengen. Ik zal zeggen tegen het noorden: Geef! En tegen het zuiden: Weerhoud niet! Breng Mijn zonen van ver, en Mijn dochters van het einde der aarde.

JESAJA 43:5-6

Nu wordt Gods volk vanuit alle richtingen, uit alle delen van de wereld, tot Hem vergaderd. Dit is de toestroom van de heidenen. Ik geloof dat dit een vers is waarop Jezus zinspeelde in Lukas 13. In Lukas 13:28-29 zei Jezus:

Daar zal gejammer zijn en tandengeknars, wanneer u Abraham, Izak en Jakob en alle profeten in het Koninkrijk van God zult zien, maar u buitengeworpen. En daar zullen er komen van oost en west, van noord en zuid, en zij zullen aan tafel gaan in het Koninkrijk van God.

LUKAS 13:28-29

Degenen die uit het oosten en het westen en het noorden en het zuiden komen, zijn natuurlijk de heidenen. Dat is waarnaar in Jesaja 43 wordt verwezen:

Ik zal zeggen tegen het noorden: Geef! En tegen het zuiden: Weerhoud niet! Breng Mijn zonen van ver, en Mijn dochters van het einde der aarde.

JESAJA 43:6

We hebben dit eerder in Jesaja 43 gezien. We komen hetzelfde idee tegen in hoofdstuk 49:12.

7

Sion wordt niet vergeten maar uitgebreid

Nu hoofdstuk 49:14:

Sion zegt echter: De HEERE heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten.

JESAJA 49:14

Ongetwijfeld voelden de ballingen in Babylon zich zo. Maar Zijn antwoord luidt:

Kan een vrouw haar zuigeling vergeten, zich niet ontfermen over het kind van haar schoot? Zelfs al zouden die het vergeten, Ik zal u niet vergeten. Zie, Ik heb u in beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds vóór Mij. Uw kinderen zullen zich haasten, maar uw vernielers en verwoesters zullen van u weggaan. Sla uw ogen op, kijk om u heen en zie: zij allen verzamelen zich, komen naar u toe. Zo waar Ik leef, spreekt de HEERE, voorzeker, u zult zich met hen allen als met een sieraad tooien, u zult ze ombinden zoals een bruid doet.

JESAJA 49:15-18

Hier worden de ballingen in Babylon ongetwijfeld voorgesteld als mensen die zeggen: God is mij hier vergeten. En Hij zegt:

Nee, Ik ben je niet vergeten. Ik ga je weer bijeenbrengen.

Maar vanuit die terugkeer gaan we nu natuurlijk over naar de uiteindelijke bijeenvergadering van Gods volk, Jood en heidenen, in het Koninkrijk van God, in het nieuwe Israël, het nieuwe Sion. Daarom zegt Hij dat al dezen van rondom zullen komen om deel van je uit te maken.

In vers 19 zegt Hij:

Want uw puinhopen, uw woestenijen en uw vernielde land — voorzeker, nu zult u te nauw zijn vanwege zoveel inwoners, en wie u verslonden, zullen ver van u zijn. Ook zullen de kinderen, van wie u beroofd was, in uw oren zeggen: Deze plaats is te nauw voor mij. Maak plaats voor mij, laat mij hier wonen! En u zult zeggen in uw hart: Wie heeft deze kinderen voor mij voortgebracht, aangezien ik van kinderen beroofd en eenzaam was, verbannen en verdreven? Deze kinderen — wie heeft ze grootgebracht? Zie, ik was alleen overgebleven. Deze kinderen — waar waren die? Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Mijn hand opheffen naar de heidenvolken, naar de volken zal Ik Mijn banier omhoogsteken. Dan zullen zij uw zonen brengen in de armen, en uw dochters zullen gedragen worden op de schouder. En koningen zullen uw verzorgers zijn en hun vorstinnen uw voedsters. Zij zullen zich voor u neerbuigen met het gezicht ter aarde en zij zullen het stof van uw voeten likken. U zult weten dat Ik de HEERE ben: zij zullen niet beschaamd worden die Mij verwachten.

JESAJA 49:19-23

Hij zegt hier dat Israël te klein zal zijn wanneer Hij al deze mensen bijeenvergadert. Het land Israël zal te klein zijn voor alle mensen die Hij gaat bijeenvergaderen. Waarom? Omdat Hij een wereldwijde gemeenschap heeft. Die kan niet helemaal binnen de grenzen van zo'n klein stuk grondgebied passen. Daarom worden de kinderen die binnengebracht worden, figuurlijk voorgesteld als mensen die naar het moedervolk komen en zeggen:

Dit is te klein. We hebben een grotere plek nodig. We zijn hier met te veel mensen. Dit gezin is te groot voor zo'n klein huis.

Israël zal zeggen:

Wat? Waar komen al die mensen vandaan? Ik had kinderen, maar die ben ik allemaal kwijtgeraakt tijdens de ballingschap. Waar komt die hele menigte nu dan vandaan? Wie heeft hen grootgebracht? Mijn kinderen waren dood. Mijn kinderen waren weg. Maar hoe kom ik dan ineens aan zo'n groot gezin?

En Hij zegt dat dit komt doordat God de heidenen roept en zij binnenkomen.

Vers 24:

Zou een machtig man zijn buit ontnomen kunnen worden, of de gevangenen van een rechtvaardige kunnen ontkomen?

JESAJA 49:24

Maar zo zegt de Heere:

Maar zo zegt de HEERE: Ja, de gevangenen van een machtig man zullen hem ontnomen worden, en de buit van een geweldpleger zal ontkomen. Wie u ter verantwoording roepen, zal Ik ter verantwoording roepen, uw kinderen zal Ik verlossen.

JESAJA 49:25

Dat wil zeggen: Babylon was de machtige en de Joden waren gevangenen. Maar ook de duivel is de machtige en mensen zijn zijn gevangenen. Daarom kan de bevrijding van beide tegelijk in beeld zijn, omdat het ene een type van het andere is.

Ik zal hen die u onderdrukken, hun eigen vlees te eten geven, en van hun eigen bloed zullen zij dronken worden als van jonge wijn. En alle vlees zal gewaarworden dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, uw Verlosser, de Machtige van Jakob.

JESAJA 49:26

8

Israëls zonde, ballingschap en verlossing

Nu brengt hoofdstuk 50 ons bij een ander Lied van de Knecht. Hoofdstuk 50, vers 4 tot en met 9, wordt beschouwd als een Lied van de Knecht. Je zou natuurlijk helemaal tot en met vers 11 kunnen doorgaan, wat de rest van het hoofdstuk is. De eerste verzen vullen de ruimte tussen het punt waar we aan het einde van hoofdstuk 49 gebleven waren en het begin van het volgende Lied van de Knecht. Er staat:

Zo zegt de HEERE: Waar is de echtscheidingsbrief van uw moeder waarmee Ik haar weggezonden heb? Of wie van Mijn schuldeisers is het aan wie Ik u verkocht heb? Zie, om uw ongerechtigheden bent u verkocht, om uw overtredingen is uw moeder weggezonden.

JESAJA 50:1

Het is enigszins de vraag wat deze retorische vraag betekent:

Waar is de scheidingsbrief van jullie moeder, die ik heb weggestuurd?

Het klinkt alsof Hij een scheidbrief heeft gegeven en haar heeft weggestuurd, dat wil zeggen: dat Hij van Israël is gescheiden. Maar de retorische vraag lijkt te suggereren: is zo'n document er eigenlijk wel? Waar is het? En vooral de volgende regel:

Of aan welke schuldeiser van mij heb ik jullie verkocht?

Dat wil zeggen: toen Ik jullie in gevangenschap verkocht, was dat omdat Ik iemand iets schuldig was en een schuld moest betalen? Natuurlijk niet.

Met andere woorden, Hij lijkt te ontkennen dat er zo'n schuldeiser is aan wie Hij iets verschuldigd was. Hij verkocht hen zonder dat iemand dat van Hem eiste. Het was iets waartoe Hij in Zijn soevereiniteit besloot vanwege wat noodzakelijk was.

Het klinkt alsof Hij zegt: 'Ik heb haar geen scheidbrief gegeven. Ze is gewoon uit zichzelf weggelopen.'

Later, in Jeremia, honderd jaar later, zegt Jeremia wel dat God van Israël is gescheiden. En het klinkt hier inderdaad alsof God haar heeft weggestuurd. Maar als de vraag in vers 1 slechts retorisch is, zegt Hij misschien: ‘Jullie denken dat Ik jullie verlaten heb?’ Denk eraan, in het vorige hoofdstuk, vers 14, zei Sion:

Sion zegt echter: De HEERE heeft mij verlaten, de Heere heeft mij vergeten.

JESAJA 49:14

Hij zegt misschien: ‘Werkelijk? Waar is het bewijs daarvan? Waar is het bewijs van een scheiding? Ligt er ergens een scheidbrief waarin staat dat Ik jullie heb weggestuurd?’ Dat is het niet. Ik was het niet die jullie wegstuurde. Jullie waren het. Het waren jullie ongerechtigheden die jullie wegstuurden. En Hij zal verderop in hoofdstuk 55 opnieuw iets zeggen wat daar sterk op lijkt. Het versnummer schiet me alleen niet direct te binnen, dus we zullen het vinden wanneer we erbij komen.

Maar Hij zegt:

Waarom was er niemand toen Ik kwam? Waarom gaf niemand antwoord toen Ik riep? Is Mijn hand ten enenmale te kort om te verlossen? Of is er in Mij geen kracht om te redden? Zie, door Mijn bestraffing maak Ik de zee droog. Ik maak rivieren tot een woestijn. Hun vissen stinken, omdat er geen water is, en ze sterven van dorst.

JESAJA 50:2

Dit is Jesaja 50, vers 2.

Dit is beeldspraak over vissen die van dorst sterven. Ik denk dat ze waarschijnlijk aan iets anders sterven, maar het is poëtisch.

Ik bekleed de hemel met zwart, bedek hem met rouwgewaad.

JESAJA 50:3

Als Ik dat allemaal doe, denken jullie dan dat Ik jullie niet kan redden? Als Ik de zee kan laten verdwijnen door haar te bestraffen, en de zee kan droogleggen zodat de vissen uitdrogen, dan kan niemand dat behalve Ik. En als Ik dat kan, waarom denken jullie dan dat Ik jullie niet kan antwoorden? Het is niet zo dat Mijn hand te kort of beperkt is, zodat Ik niet kan verlossen. Er is iets anders aan de hand.

9

De lijdende Knecht blijft gehoorzaam

De Heere HEERE gaf Mij een tong van een die onderwijs ontving, zodat Ik weet met de vermoeide een woord op de juiste tijd te spreken. Hij wekt Mij elke morgen, Hij wekt Mij het oor, zodat Ik hoor als zij die onderwijs ontvangen. De Heere HEERE heeft Mij het oor geopend, en Zelf ben Ik niet ongehoorzaam, Ik wijk niet terug.

JESAJA 50:4-5

Nu begint er een Lied van de Knecht.

Dit verschilt van Israël. Israël was opstandig.

Ik geef Mijn rug aan hen die Mij slaan, Mijn wangen aan hen die Mij de baard uitplukken. Mijn gezicht verberg Ik niet voor smaad en speeksel.

JESAJA 50:6

Iedere christen zou dit onmiddellijk met Jezus in verband brengen, en terecht, denk ik. Het is interessant dat het Nieuwe Testament dit vers niet aanhaalt als iets wat vervuld is, zelfs niet wanneer het beschrijft hoe Jezus door de soldaten werd mishandeld en dat soort dingen. Dat is de plaats waar je zou kunnen zeggen dat dit

werd vervuld, om vervolgens zo'n vers aan te halen. Het wordt in het Nieuwe Testament niet aangehaald. Toch weten we dat het Nieuwe Testament de Knecht als Christus ziet, en daarom is deze toepassing gerechtvaardigd.

Want de Heere HEERE helpt Mij. Daarom word Ik niet te schande. Daarom heb Ik Mijn gezicht gemaakt als hard gesteente, want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal worden.

JESAJA 50:7

Een vuursteen, dus. Met andere woorden, niemand kan Mij ervan afbrengen de opdracht voort te zetten die Mij is gegeven. Ik ben een trouwe Knecht. Ik zal Mijn verantwoordelijkheid vervullen.

Die uitspraak:

Ik heb me zo hard als steen opgesteld, heeft een enigszins vergelijkbare formulering in Lukas 9. Het is mogelijk dat Lukas dit vers in gedachten heeft, al is dat misschien niet helemaal duidelijk. In Lukas 9, vers 51, staat:

Het geschiedde, toen de dagen van Zijn opneming vervuld werden, dat Hij Zijn aangezicht naar Jeruzalem keerde om daarheen te reizen.

LUKAS 9:51

En Hij zond boodschappers voor Zich uit.

En Hij stuurde boden voor Zijn aangezicht uit. Op hun reis kwamen zij in een dorp van de Samaritanen om voor Hem voorbereidingen te treffen. Maar zij ontvingen Hem niet, omdat Hij op reis was naar Jeruzalem, waarheen Zijn aangezicht gericht was.

LUKAS 9:52-53

Tweemaal zegt Lukas dat Jezus vastbesloten was om te gaan en, eigenlijk, te sterven. Hij had Zijn koers bepaald. Hij zou daar niet van worden afgebracht, zoals een steen. Dat Zijn aangezicht als een vuursteen was, zegt Lukas echter niet. Maar Jesaja 50:7 zegt:

Want de Heere HEERE helpt Mij. Daarom word Ik niet te schande. Daarom heb Ik Mijn gezicht gemaakt als hard gesteente, want Ik weet dat Ik niet beschaamd zal worden.

JESAJA 50:7

‘Ik ben vastbesloten om te gaan’ is een formulering die Lukas daar op Jezus toepast, toen Hij naar Jeruzalem ging om te sterven.

10

Op God vertrouwen in donkere tijden

Jesaja 50, vers 8:

Hij is nabij Die Mij rechtvaardigt. Wie zal met Mij een rechtszaak voeren? Laten wij samen opstaan! Wie heeft een rechtszaak tegen Mij? Laat hij tot Mij naderen! Zie, de Heere HEERE helpt Mij. Wie is het die Mij schuldig verklaart? Zie, zij allen zullen als een kleed verslijten, de mot zal hen opeten. Wie is er onder u die de HEERE vreest, die luistert naar de stem van Zijn Knecht? Als hij in duisternissen gaat en geen licht heeft, laat hij dan vertrouwen op de Naam van de HEERE en steunen op zijn God.

JESAJA 50:8-10

Dat zouden natuurlijk de discipelen van Jezus zijn.

Dit vers is voor christenen die zich schijnbaar in het donker bevinden. Wanneer je door een tunnel gaat, wanneer je door een beproeving heen gaat en het plotseling lijkt alsof het licht uit is, zie of voel je God niet. Er is die bekende uitdrukking die sommige oude christelijke mystici gebruiken: de donkere nacht van de ziel. Je maakt een periode door waarin je, hoewel je christen bent, in het donker bent. Het lijkt niet te kloppen. Je denkt dat je niet in het donker hoort te zijn; je hoort in het licht te zijn. Maar er zijn gedeelten van het pad dat God ons geeft die tunnels zijn. Het zijn beproevingen. Ze doen de kleinmoedigen terugkeren. Ze leren mensen op God te vertrouwen zonder gevoel en zonder bevestiging door hun zintuigen.

En zo wandelen deze christenen, die volgelingen van de Knecht zijn, die naar de Messias luisteren en Zijn stem gehoorzamen, soms op donkere plaatsen. David zei:

Al ging ik ook door een dal vol schaduw van de dood, ik zou geen kwaad vrezen, want U bent met mij; Uw stok en Uw staf, die vertroosten mij.

PSALMEN 23:4

Dat klinkt donker; schaduwen zijn donker.

Dat is wat Jesaja zegt. Als je in het donker wandelt en geen licht hebt, vertrouw dan op God. Vertrouw op God. Vertrouw niet op wat je ziet, op je gevoelens en op al dat soort dingen. Steun gewoon op God. Dat is wat je moet doen wanneer je een donkere periode in je christelijke leven doormaakt.

De vraag is: gehoorzaam je de stem van de Knecht? Zij die de stem van de Knecht gehoorzamen, kunnen op God vertrouwen. Leven door geloof betekent eenvoudig dat je doet wat God zegt en Hem vertrouwt wat de uitkomsten betreft. Dat is wat leven door geloof is. Als het slecht gaat, is de enige vraag die je jezelf moet stellen: gehoorzaam ik God? Ben ik waar God mij hebben wil? Is dit wat de Heere wil dat ik doe? Als dat zo is, zal ik Hem daarin gewoon vertrouwen. Ik heb geen enkele bevestiging nodig, want Zijn Woord, Zijn belofte en Zijn karakter zijn bevestiging genoeg. Ik moet Hem gewoon vertrouwen, zelfs als er verder niets is om mij te bemoedigen, omdat ik weet dat ik een van Zijn gehoorzame volgelingen ben. Daarom kan ik op Hem steunen.

11

Gods licht of een zelfgemaakt vuur

Vers 11 zegt:

Zie, u allen die een vuur aansteekt, die u met brandpijlen omgordt, wandel in de vlam van uw vuur en in de brandpijlen die u hebt aangestoken. Van Mijn hand overkomt u dit. In smart zult u neerliggen.

JESAJA 50:11

De gedachte hier lijkt te zijn dat er, zodra je in het donker bent, een paar wegen zijn die je kunt inslaan. Je kunt eenvoudig op God vertrouwen, of je kunt proberen de zaak zelf op te lossen, je eigen vuur aanleggen en als het ware proberen zelf een uitweg uit het donker te vinden. De duisternis is een probleem waarin je op God kunt vertrouwen als je een gehoorzame dienaar van Hem bent. Maar als je ongeduldig bent en niet op God kunt vertrouwen, wil je die duisternis niet. Je probeert het probleem op te lossen. Je maakt vonken. Je maakt een vuur. Je probeert jezelf wat licht te verschaffen.

En Hij zegt:

Ga je gang, doe het maar. Loop maar in het licht van je eigen vuur als je dat wilt.

Maar dan vertrouwt je niet op God, en zul je je kwellen krijgen. Je vuren, je eigen middelen, kunnen je beproevingen niet werkelijk oplossen. Als God je beproeft, als God je door een donkere periode laat gaan, vertrouwt Hem dan gewoon totdat die voorbij is. De tunnel heeft een einde. Uiteindelijk zul je weer in het licht komen als je vooruit blijft gaan.

Maar als je zegt: 'God gehoorzamen is iets wat ik opzijzet totdat ik dit vuur aan heb. Ik zal hier gewoon voor mezelf moeten zorgen. Ik zal zelf in mijn licht en mijn eigen behoeften moeten voorzien,' dan zul je er spijt van krijgen als dat de keuze is die je maakt.

12

Abraham als voorbeeld van Gods trouw

Hoofdstuk 51 is het eerste hoofdstuk dat we tegenkomen waarin niet daadwerkelijk een Knechtslied staat, maar het bevat wel beschrijvingen van de messiaanse tijd. In feite is dat in wezen waar het hele hoofdstuk over gaat.

Luister naar Mij, u die de gerechtigheid najaagt, u die de HEERE zoekt. Aanschouw de rots waarin u uitgehakt bent, de holte van de put waaruit u gegraven bent. Aanschouw Abraham, uw vader, en Sara, die u geboort heeft. Want toen hij nog alleen was, riep Ik hem, Ik zegende hem en maakte hem talrijk.

JESAJA 51:1-2

God kan ervoor zorgen dat je alleen moet gaan, maar zo was het met Abraham. Kijk naar hem als een voorbeeld dat je moed kan geven. Gods volk vond zijn oorsprong in Abraham — de aardse oorsprong, de menselijke oorsprong. Hij werd alleen geroepen, maar God zorgde voor hem. God zegende hem en maakte hem talrijk. Hij had zelfs niet de steun van een gemeenschap.

Sla acht op Mij, Mijn volk, Mijn natie, hoor Mij aan, want een wet zal van Mij uitgaan en Mijn recht zal Ik tot rust doen komen tot een licht voor de volken. Mijn gerechtigheid is nabij, Mijn heil treedt tevoorschijn en Mijn armen zullen de volken oordelen, de kustlanden zullen op Mij wachten en op Mijn arm zullen ze hopen.

JESAJA 51:4-5

Het klinkt beslist alsof de Knecht spreekt, vanwege de dingen die gezegd worden. De kustlanden zullen op Hem wachten en Hij zal een licht voor de volken zijn. Dat zijn allemaal dingen die in eerdere passages over de Knecht werden gezegd, hoewel de spreker Jahweh lijkt te zijn.

13

De oude schepping en de nieuwe orde

Sla uw ogen op naar de hemel en aanschouw de aarde beneden, want de hemel zal verdwijnen als rook, de aarde zal verslijten als een kleed, evenzo zullen haar bewoners sterven. Maar Mijn heil zal voor eeuwig bestaan, Mijn gerechtigheid zal niet verbroken worden.

JESAJA 51:6

Nu spreekt Hij erover dat de hemelen als rook zullen verdwijnen en de aarde als een kledingstuk zal verouderen. Dit kan dichtelijke taal zijn, net zoals het hof van Eden, de woestijn en al die dingen dichtelijke taal zijn. Sommigen menen dat het voorbijgaan van de hemelen en de aarde waarop hier gezinspeeld wordt, een symbool is voor het voorbijgaan van de oude orde wanneer de nieuwe orde gekomen is. Met andere woorden, die overgang waarover we lezen in de eerste eeuw, wanneer Christus het nieuwe verbond brengt en de Romeinen daarna als het ware het oude verbond wegnemen door de tempel te verwoesten. Dat is het voorbijgaan van de oude schepping, de oude hemelen en de aarde.

Denk eraan, Paulus zei:

Daarom, als iemand in Christus is, is hij een nieuwe schepping: het oude is voorbijgegaan, zie, alles is nieuw geworden.

2 KORINTHE 5:17

wat is hij dan?

In deze latere hoofdstukken zal Jesaja later nog meer zeggen over het voorbijgaan van de hemelen en de aarde en de schepping van nieuwe hemelen en een nieuwe aarde. Er is enige reden om te geloven dat hij, wanneer hij dat bespreekt, spreekt over het

voorbijgaan van de oude orde en het invoeren van de nieuwe orde, de nieuwe schepping in Christus, in plaats van over het letterlijke einde van de kosmos en de schepping van de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde.

14

De toekomstige vernieuwing van de schepping

Dit gegeven heeft sommige mensen ertoe gebracht te geloven dat de verwijzingen in het Nieuwe Testament naar een nieuwe hemel en een nieuwe aarde noodzakelijkerwijs niet over het einde van de wereld en het einde van de kosmos gaan, maar eenvoudigweg over de overgang in het jaar 70 na Christus, toen de oude orde verdween en de nieuwe orde bleef bestaan. Dat is een redelijke gedachte. Als Jesaja deze termen gebruikt om in figuurlijke zin over die dingen te spreken, dan doen Petrus in 2 Petrus 3 en Openbaring 21 misschien hetzelfde. Misschien gaan deze passages over het voorbijgaan van het oude verbond en de komst van het nieuwe verbond.

Dat is een redelijke suggestie, afgezien van het feit dat de details bij Petrus, en zelfs die in Openbaring, volgens mij de gedachte verder moeten voeren dan Jesaja doet. Zonder in Romeinen 8 de woorden nieuwe hemel en nieuwe aarde te gebruiken, spreekt Paulus erover dat de schepping op dit moment in barensood verkeert en zucht, terwijl ze wacht op de openbaring van de zonen van God.

En dat niet alleen, maar ook wijzelf, die de eerstelingen van de Geest hebben, ook wijzelf zuchten in onszelf, in de verwachting van de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing van ons lichaam.

ROMEINEN 8:23

De verlossing van ons lichaam, zei Paulus, zal het moment zijn waarop de schepping zelf bevrijd wordt uit de slavernij van het verval.

De schepping hier moet de natuurlijke schepping zijn. Hij spreekt erover dat ze tegen haar wil door iemand anders aan de zinloosheid werd onderworpen. Hij lijkt over de zondeval te spreken. Hij lijkt over de wereld te spreken. Paulus spreekt dus op de meest natuurlijke manier over de vernieuwing van de schepping. Het zou in feite uiterst onnatuurlijk zijn om te denken dat hij niet over de natuurlijke schepping spreekt, over de hemelen en de aarde. Hij zegt dat die vernieuwd zullen worden. Ze zullen bevrijd worden uit de slavernij van het verval.

Dat is waarover we lijken te lezen in Openbaring 22:3, waar staat:

En geen enkele vervloeking zal er meer zijn. En de troon van God en van het Lam zal daar zijn, en Zijn dienstknechten zullen Hem dienen,

OPENBARING 22:3

Waar? In de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde. Het lijkt erop dat Paulus een letterlijke verandering van de schepping verwacht en dat die verandering de verwijdering van de vloek is. Daarover wordt gesproken in de beschrijving van de nieuwe hemelen en de nieuwe aarde in Openbaring. Dat lijkt volgens mij te betekenen dat Openbaring over hetzelfde spreekt als Paulus.

Evenzo lijkt Petrus, wanneer hij over een nieuwe hemel en een nieuwe aarde spreekt, de letterlijke hemel en aarde te bedoelen. Want hij vergelijkt het met de zondvloed, waardoor de oude aarde werd weggevaagd. Maar de huidige hemel en aarde, zegt hij, die er sinds de zondvloed zijn — en dat kan niet het oude verbond zijn, want het oude verbond werd niet met Noach gesloten — dus de aarde van na de zondvloed, zegt hij, wordt door het Woord van God bewaard om door vuur vernietigd te worden.

Hij zei dat de dag van de Heere zal komen als een dief in de nacht:

Maar de dag van de Heere zal komen als een dief in de nacht.
Dan zullen de hemelen met gedruis voorbijgaan en de
elementen brandend vergaan, en de aarde en de werken daarop
zullen verbranden.

2 PETRUS 3:10

En dat allemaal. Op zichzelf genomen zou die taal natuurlijk apocalyptische beeldspraak voor de val van Jeruzalem kunnen zijn. Maar omdat dit in de context staat van een ander wereldwijd oordeel, zoals de zondvloed, klinkt het alsof Petrus zijn lezers reden geeft om te geloven dat er nog een wereldwijd oordeel door vuur zal komen. Hij zegt in 2 Petrus 3:13:

Maar wij verwachten, overeenkomstig Zijn belofte, nieuwe
hemelen en een nieuwe aarde, waar gerechtigheid woont.

2 PETRUS 3:13

Er valt dus wel iets te zeggen voor het standpunt van degenen die zeggen dat de nieuwe hemel en de nieuwe aarde het nieuwe verbond kunnen zijn, en niet een toekomstige wereldramp. Want dat lijkt de manier te zijn waarop Jesaja deze termen gebruikt. Maar ik geloof dat wat de schrijvers van het Nieuwe Testament erover zeggen, erop wijst dat het gaat over iets wat nog toekomstig is, iets wat het echte einde van de wereld is, wanneer hemel en aarde voorbij zullen gaan, zoals Jezus zei. Ik weet zeker dat hierover gediscussieerd zal blijven worden onder mensen die proberen uit te zoeken in hoeverre Jesaja's beeldspraak van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde bepalend is voor de beeldspraak van de nieuwe hemel en de nieuwe aarde in het Nieuwe Testament.

Maar hier denk ik dat hij, wanneer hij spreekt over de hemel die als rook verdwijnt en de aarde die als een kledingstuk verslijt, ons waarschijnlijk voorbereidt op wat we in Jesaja 65 zullen aantreffen: een nieuwe hemel en een nieuwe aarde. Ik geloof dat de kans groot is dat dit gaat over het voorbijgaan van de oude orde en de komst van de nieuwe orde.

15

Vrees geen mensen: God brengt bevrijding

Hij zegt in vers 7:

Luister naar Mij, u die de gerechtigheid kent, volk dat Mijn wet in zijn hart heeft, wees niet bevreesd voor de smaad van stervelingen, wees niet ontsteld door hun beschimpingen. Want de mot zal hen opeten als een kleed, de mottenlarve zal hen opeten als wol. Maar Mijn gerechtigheid zal voor eeuwig bestaan, en Mijn heil van generatie op generatie.

JESAJA 51:7-8

Waarom ben je bang voor mensen? Mensen zullen gewoon vergaan. Op de lange duur zijn zij er niet beter aan toe dan jij. Maar God is Degene Die je moet vrezen, niet hen.

Ontwaak, ontwaak, bekleed u met kracht, arm van de HEERE! Ontwaak als in de dagen van weleer, als bij de generaties van vroeger eeuwen! Bent u het niet die Rahab hebt neergehouwen, het zeemonster doorboord?

JESAJA 51:9

Ook dit verwijst naar de nederlaag van Egypte bij de uittocht.

Bent u het niet die de zee heeft drooggelegd, de wateren van de grote watervloed, die de diepten van de zee gemaakt heeft tot een weg, zodat de verlostten erdoor konden gaan? Zo zullen wie door de HEERE zijn vrijgekocht, terugkeren en met gejuich in Sion komen. Eeuwige blijdschap zal op hun hoofd zijn, vreugde en blijdschap zullen zij verkrijgen, verdriet en gezucht zullen wegvluchten.

JESAJA 51:10-11

Dit betekent een toekomstige bevrijding op dezelfde manier als de uittocht.

Het lijkt geen twijfel dat dit over de Messiaanse tijd gaat, want precies hetzelfde vers uit Jesaja 35:10 wordt hier herhaald, en dat hele hoofdstuk ging over de Messiaanse tijd.

Ik, Ik ben het Die u troost. Wie bent u dat u bevreesd bent voor een sterveling, die sterven moet, voor een mensenkind, gras, dat vergaat, en dat u de HEERE vergeet, Die u gemaakt heeft, Die de hemel uitgespannen heeft en de aarde gegrondvest, en dat u voortdurend, de hele dag, angstig bent vanwege de woede van de onderdrukker, wanneer hij zich gereedmaakt om u te gronde te richten? Waar is dan de woede van de onderdrukker? De geknevelde zal snel worden losgelaten, hij zal niet sterven in de put van ellende, zijn brood zal hem niet ontbreken. Want Ik ben de HEERE, uw God, Die de zee opzweept, zodat zijn golven bruisen, HEERE van de legermachten is Zijn Naam. Ik leg Mijn woorden in uw mond, en bedek u onder de schaduw van Mijn hand, om de hemel te planten en de aarde te grondvesten, om te zeggen tegen Sion: U bent Mijn volk.

JESAJA 51:12-16

16

Nieuw Sion en het oordeel over de oude orde

Dit verwijst nu vrijwel zeker naar de nieuwe hemel en de nieuwe aarde. Ik denk dat dit in deze context de nieuwe orde is, de nieuwe schepping in Christus. Hij heeft ons daar in vers 6 al op voorbereid, toen Hij sprak over de hemel die verdwijnt en de aarde die veroudert. Nu gaat Hij een nieuwe hemel planten en de fundamenteën van een nieuwe aarde leggen.

Hij zegt:

Ik heb mijn woorden in je mond gelegd. Ik heb je beschermd met de schaduw van mijn hand, zodat ik de hemel kan planten en de fundamenten van de aarde kan leggen, en tegen Sion kan zeggen: Jullie zijn mijn volk.

Met Sion bedoelt hij hier het Nieuwe Jeruzalem.

Nu meen ik dat sommige vertalingen dat niet in de toekomstige tijd weergeven. Ik denk dat ik enkele vertalingen heb gelezen — ik weet niet meer welke — die het in een andere tijd weergeven, maar dat is prima. Dat is geen punt. Het punt is dat Hij lijkt te zeggen: „Ik ben van plan een nieuwe hemel en een nieuwe aarde tot stand te brengen.”

Dat is een nieuwe schepping. Dat is een nieuwe orde, een orde van het nieuwe verbond. Dan zal Hij tegen Sion, het nieuwe Sion, zeggen:

Jullie zijn Mijn volk.

Ontwaak, ontwaak, sta op, Jeruzalem! U die uit de hand van de HEERE gedronken hebt de beker van Zijn grimmigheid; de droesem uit de beker van bedwelming hebt u gedronken, opgedronken. Er is niemand die haar zachtjes leidt van al de kinderen die zij heeft gebaard; er is niemand die haar hand grijpt onder al de kinderen die zij heeft grootgebracht. Deze twee dingen zijn u overkomen. Wie betuigt u zijn medeleven? Er is verwoesting en ondergang, honger en zwaard. Door wie zal Ik u troosten? Uw kinderen zijn uitgeput, zij liggen op de hoeken van alle straten, als een antilope in een net; zij zijn vol van de grimmigheid van de HEERE, van de bestraffing door uw God.

JESAJA 51:17-20

Het is duidelijk dat deze passages over het oordeel moeten verwijzen naar de vernietiging van de afvalligen in Jeruzalem. Die wordt in deze context opnieuw verbonden met het planten van een nieuwe hemel en een nieuwe aarde, een nieuwe orde. Er komt een oordeel over de oude orde.

Daarom, luister toch hiernaar, u die ellendig bent, dronken, maar niet van wijn. Zo zegt uw Heere, de HEERE en uw God, Die voor Zijn volk een rechtszaak zal voeren: Zie, Ik neem de beker van bedwelming uit uw hand, de droesem van de beker van Mijn grimmigheid — u zult die voortaan niet meer drinken. Maar Ik zal hem geven in de hand van hen die u bedroeven, die tegen uw ziel zeiden: Werp je neer, dan lopen wij over je heen. En u legde uw rug neer als was u aarde, als was u de straat voor wie daaroverheen gaan.

JESAJA 51:21-23

Je werd dus eerst door deze mensen vervolgd, maar nu worden zij geoordeeld. Nu is de beker van de grimmigheid voor hen. Zij zijn degenen die in de verzen 17 tot en met 20 worden genoemd, waarschijnlijk het afvallige Jeruzalem, dat de gemeente in Jeruzalem inderdaad vervolgde. En zo biedt Hij troost aan de getrouwen, de gemeente daar.

17

Sion ontwaakt en wordt zonder geld verlost

Nu begint er een andere profetie met:

Word wakker, word wakker.

De eerste die we zagen, stond in vers 9 van het vorige hoofdstuk, en daarna in vers 17. Nu is er nog een:

Ontwaak, ontwaak, bekleed u met uw kracht, Sion, trek uw mooiste kleren aan, Jeruzalem, heilige stad! Want voortaan zal in u geen onbesnedene of onreine meer komen.

JESAJA 52:1

Het is hoofdstuk 52, vers 1.

Ook dit zou natuurlijk in eerste instantie worden opgevat als een verwijzing naar de gevangenen in Babylon, die hun slavernij van zich afschudden en de pelgrimstocht terug naar Sion maken. Maar dat dient als een type en een voorafschaduwing van het Messiaanse behoud.

Want zo zegt de HEERE: Voor niets bent u verkocht, u zult ook zonder geld worden verlost.

JESAJA 52:3

Petrus zegt in 1 Petrus 1:18 en 19 dat je niet verlost bent met vergankelijke dingen zoals zilver en goud, maar met het kostbare bloed van Christus. Ongetwijfeld heeft hij daarbij een vers als dit als precedent.

Want zo zegt de Heere HEERE: Vroeger daalde Mijn volk af naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven, en Assyrië heeft het zonder oorzaak onderdrukt. En nu, wat staat Mij hier te doen? spreekt de HEERE. Want Mijn volk is voor niets weggevoerd, zijn overheersers doen het weeklagen, spreekt de HEERE, en voortdurend, heel de dag, wordt Mijn Naam gelasterd. Daarom zal Mijn volk Mijn Naam kennen; daarom, op die dag, zal het weten dat Ik het Zelf ben Die spreekt: Zie, hier ben Ik.

JESAJA 52:4-6

Wanneer Hij hen dus bevrijdt, zullen ze weten dat Hij werkelijk over deze bevrijding had geprofeteerd, omdat die dan heeft plaatsgevonden. Ze zullen erkennen dat de profeten namens God hadden gesproken.

18

Het Evangelie: uw God is Koning

Nu is op dit punt natuurlijk het Evangelie in beeld, want Paulus citeert vers 7 in Romeinen 10:15, en Paulus zinspeelt erop in Efeze 6:15. Efeze 6:15 is de passage over de wapenrusting van God. Hij zegt:

en de voeten geschoeid met bereidheid van het Evangelie van de vrede.

EFEZE 6:15

De toerusting voor wat? Het Evangelie, goed nieuws van vrede. Je voeten zijn geschoeid; je hebt je schoenen aan. En hier zegt hij:

Hoe lieflijk zijn op de bergen de voeten van hem die het goede boodschap, die vrede laat horen, die een goede boodschap brengt van het goede, die heil laat horen, die tegen Sion zegt: Uw God is Koning.

JESAJA 52:7

We vinden hier dus de elementen van Efeze 6:15. Je hebt de voeten, je hebt het goede nieuws en het is een boodschap van vrede. Paulus zinspeelt daar dus op in Efeze. Als je bergen gaat oversteken terwijl je dit goede nieuws meedraagt, heb je goed schoeisel nodig. Als je gaat marcheren — want het staat in de context van een wapenrusting, in de context van een leger dat bewapend is en oprukt — als je over bergen, over heuvel en dal gaat marcheren, heb je degelijk schoeisel nodig. En alleen dat houdt je voeten mooi.

Daar heb je de boodschap. Dat is het Evangelie:

jullie God regeert.

Er is een andere Koning. Er is een Koning Die Jezus heet. Jezus is Heere. Dat is de samenvatting van de boodschap van het Evangelie. En toen Paulus dit vers over het Evangelie citeerde, leek hij ermee in te stemmen dat dit gaat over het Evangelie dat wij prediken. We trekken over bergen, we trekken door woestijnen, we steken oceanen over om aan de wereld te verkondigen:

Jullie God regeert.

Er is een Koninkrijk. Er regeert een Koning. Er is een Heere. En dat is de blijde boodschap. Het is de boodschap van behoud.

19

De terugkeer naar Sion en het vertrek uit Babel

Vers 8:

Een stem, uw wachters verheffen hun stem, tezamen juichen zij, want zij zullen het zien, oog in oog, als de HEERE terugkeert naar Sion.

JESAJA 52:8

Ik weet niet zeker wat 'zij zullen het zien, oog in oog' betekent. We zouden geneigd kunnen zijn het op te vatten zoals wij die uitdrukking gebruiken: ze zullen het met elkaar eens zijn. Wij zeggen: we zijn het met elkaar eens. Maar naar alle waarschijnlijkheid betekent het gewoon dat ze elkaar van aangezicht tot aangezicht zullen zien. Deze mensen uit alle delen van de wereld zullen deel uitmaken van het Koninkrijk van God. Ze zullen elkaar van aangezicht tot aangezicht aankijken en met elkaar omgaan.

Breek uit in gejubel, juich tezamen, puinhopen van Jeruzalem, want de HEERE heeft Zijn volk getroost, Hij heeft Jeruzalem verlost. De HEERE heeft Zijn heilige arm ontbloot voor de ogen van alle heidenvolken; en alle einden der aarde zien het heil van onze God. Vertrek, vertrek, ga daar weg, raak het onreine niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de heilige voorwerpen van de HEERE draagt!

JESAJA 52:9-11

Deze eerdere godsspraken begonnen met:

Word wakker, word wakker.

Deze keer is het:

Vertrek, vertrek, ga daar weg, raak het onreine niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de heilige voorwerpen van de HEERE draagt! Maar u zult niet overhaast weggaan, u zult niet als op de vlucht gaan, want de HEERE zal vóór u uit trekken, en de God van Israël zal uw achterhoede zijn.

JESAJA 52:11-12

De oorspronkelijke lezers zouden dit uiteraard hebben opgevat als een oproep om uit Babylon te vertrekken.

De priesters die naar Jeruzalem teruggingen, zouden natuurlijk uit Babylon die voorwerpen van de Heere moeten meenemen die Nebukadnezar eerder had buitgemaakt. Kores liet hen naar de voorraadkamers gaan waar Nebukadnezar die had opgeslagen. Ze mochten ze meenemen en terugbrengen naar Jeruzalem. Op één niveau verwijst dit dus naar de Babylonische ballingschap: Joden die teruggaan en de voorwerpen van de Heere meenemen, zodat ze de tempel opnieuw kunnen bouwen en hem voor zover mogelijk weer van de oorspronkelijke voorwerpen kunnen voorzien. En Hij zegt:

Jullie zullen zonder moeite vertrekken. Jullie hoeven niet weg te vluchten. Jullie zullen worden vrijgelaten. Jullie zullen vertrekken, zonder haast en zonder te vluchten. De Heer zal voor jullie uit gaan.

God opent de deur en maakt deze hoofdweg door de woestijn voor jullie, zodat jullie naar Sion kunnen terugkeren.

20

Paulus roept christenen op tot heiliging

Maar nu dat gezegd is, lijkt het Nieuwe Testament deze passage in gedachten te hebben wanneer het spreekt over ons vertrek uit de zonde. In 2 Korinthe, hoofdstuk 6, gaat Paulus er zelfs toe over om in zijn brief een godsspraak uit te spreken. Wanneer Paulus

over God spreekt, spreekt hij meestal in de derde persoon over God, zoals in alle brieven gebeurt. Maar op een bepaald moment spreekt hij alsof hij God is, zoals een profeet dat doet. Allereerst citeert hij God in 2 Korinthe 6:16. Hij zegt:

Of welk verband is er tussen de tempel van God en de afgoden? Want u bent de tempel van de levende God, zoals God gezegd heeft: Ik zal in hun midden wonen en onder hen wandelen, en Ik zal hun God zijn en zij zullen Mijn volk zijn.

2 KORINTHE 6:16

Waar heeft God dit gezegd? Op allerlei plaatsen. Er zijn heel wat plaatsen in het Oude Testament — Exodus, Leviticus, Jeremia en Zacharia — waar God in wezen dit zei: dat Hij onder Zijn volk zal wonen, dat Hij onder hen zal wandelen, dat zij Zijn volk zullen zijn en dat Hij hun God zal zijn.

Maar dan lijkt Paulus in vers 17 zijn eigen godsspraak te formuleren:

Ga daarom uit hun midden weg en zonder u af, zegt de Heere, en raak het onreine niet aan, en Ik zal u aannemen,

2 KORINTHE 6:17

Dit is geen letterlijk citaat uit één bepaalde passage. Het lijkt verschillende passages uit het Oude Testament samen te voegen. Ben je ooit in een charismatische gemeente geweest waar een profetie wordt uitgesproken en die gewoon klinkt als een aaneenrijging van regels uit de oudtestamentische profeten? Ik wel, vaak. Ik heb vaak gedacht: 'Dat is geen echte profetie. Dat zijn gewoon citaten uit het Oude Testament.' Maar in zekere zin profeteert Paulus hier. Hij zegt: 'Zo spreekt de Heere.' En toch bestaat wat hij hier uitspreekt voornamelijk uit elementen van oudtestamentische beloften, samengevoegd tot een godsspraak voor de gemeente in zijn tijd.

Een van de Schriftgedeelten waarop hij duidelijk zinspeelt, is Jesaja 52:11:

Vertrek, vertrek, ga daar weg, raak het onreine niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de heilige voorwerpen van de HEERE draagt!

JESAJA 52:11

Daarom zegt hij:

Ga daarom uit hun midden weg en zonder u af, zegt de Heere, en raak het onreine niet aan, en Ik zal u aannemen, en Ik zal u tot een Vader zijn, en u zult Mij tot zonen en dochters zijn, zegt de Heere, de Almachtige.

2 KORINTHE 6:17-18

Paulus past dit idee van het onreine niet aanraken toe op de christenen. Op welke manier? Kijk naar het volgende vers, hoofdstuk 7, vers 1:

Omdat wij dan deze beloften hebben, geliefden, laten wij onszelf reinigen van alle bezoedeling van vlees en geest, en de heiliging volbrengen in het vrezen van God.

2 KORINTHE 7:1

Wij moeten ons dus reinigen van alle verontreiniging van vlees en geest. Dat betekent natuurlijk dat we heilig leven en de heiliging volbrengen in de vreze van God. De woorden van Jesaja zijn:

Vertrek, vertrek, ga daar weg, raak het onreine niet aan, ga uit haar midden weg, reinig u, u die de heilige voorwerpen van de HEERE draagt! Maar u zult niet overhaast weggaan, u zult niet als op de vlucht gaan, want de HEERE zal vóór u uit trekken, en de God van Israël zal uw achterhoede zijn.

JESAJA 52:11-12

Dragen wij de vaten van de Heere? Absoluut. Wij zijn de vaten van de Heere. God heeft deze schat in aarden vaten gelegd, en wij zijn de heilige dingen. Wij zijn zelfs de stenen van Zijn tempel. En zo wordt deze aansporing aan de Joden, die kennelijk inhoudt dat ze uit Babylon moeten vertrekken, bij Paulus een aansporing aan ons om de zonde, de ongerechtigheid en de verontreiniging van vlees en geest achter ons te laten.

We zijn nog niet aan het einde van hoofdstuk 52 gekomen. Maar waar we nu zijn, zou het einde van hoofdstuk 52 moeten zijn, want hoofdstuk 53 begint eigenlijk op het punt dat in onze huidige nummering Jesaja 52 vers 13 is. Daar zou hoofdstuk 53 moeten beginnen, zoals we zullen zien. Het is het begin van een nieuwe Godsspraak, een nieuw knechtenlied, dat doorloopt tot het einde van hoofdstuk 53. Daar komen we nog op terug.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jesaja 41:8
- Jesaja 42:1-4
- Jesaja 42:5-7
- Jesaja 42:8
- Mattheüs 12:15

- Mattheüs 12:19-20
- Jesaja 42:2
- Mattheüs 12:16
- Jesaja 49:1-4
- Jesaja 49:5-8
- Jesaja 49:9
- Jesaja 49:10
- Jesaja 43:5-6
- Lukas 13:28-29
- Jesaja 43:6
- Jesaja 49:14
- Jesaja 49:15-18
- Jesaja 49:19-23
- Jesaja 49:24
- Jesaja 49:25
- Jesaja 49:26
- Jesaja 50:1
- Jesaja 50:2
- Jesaja 50:3
- Jesaja 50:4-5
- Jesaja 50:6
- Jesaja 50:7
- Lukas 9:51
- Lukas 9:52-53
- Jesaja 50:8-10
- Psalmen 23:4
- Jesaja 50:11
- Jesaja 51:1-2
- Jesaja 51:4-5
- Jesaja 51:6
- 2 Korinthe 5:17
- Romeinen 8:23
- Openbaring 22:3
- 2 Petrus 3:10

- 2 Petrus 3:13
- Jesaja 51:7-8
- Jesaja 51:9
- Jesaja 51:10-11
- Jesaja 51:12-16
- Jesaja 51:17-20
- Jesaja 51:21-23
- Jesaja 52:1
- Jesaja 52:3
- Jesaja 52:4-6
- Efeze 6:15
- Jesaja 52:7
- Jesaja 52:8
- Jesaja 52:9-11
- Jesaja 52:11-12
- 2 Korinthe 6:16
- 2 Korinthe 6:17
- Jesaja 52:11
- 2 Korinthe 6:17-18
- 2 Korinthe 7:1

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.